

P. Elmar BUSSE

CSALÁDUNK ARCÉLE

P. Elmar BUSSE

CSALÁDUNK ARCÉLE

P. Elmar BUSSE

CSALÁDUNK ARCÉLE

Családkadémia-Óbudavár Egyesület
Óbudavár, 2004

ISBN 963 86371 5 3

Kiadja a Családkadémia-Óbudavár Egyesület
8272 Óbudavár, Fő u. 14., tel./fax: 87/479-026
info@csaladakademia.hu

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke

Nyomdai előkészítés: Palásthy Imre, Balatonfűzfő

Nyomás: OOK-Press Nyomda, Veszprém

Felelős vezető: Szathmáry Attila

ELŐSZÓ

Kedves Családok!

2004. április 28-a és május 2-a közt Schönstattban összejöttek a Schönstatt-családok az új és a régi EU tagállamokból családkongresszusra. Ennek fő célkitűzése: *Erősíteni a családot, a társadalom legfontosabb alapsejtjét.* Megfigyelhetjük, hogy a családi párkapcsolat számára felemelő és 1:1-ben alkalmazható a bibliai szövetség-gondolat és az erre felépített (schönstatti) lelkiség. Továbbá ma a család az első számú (csaknem egyetlen) nevelő közösség. Ahol apa és anya együtt veszik kézbe gyermekeik nevelésének feladatát, ott valószínűbb, hogy olyan személyiségeket nevel, akik teherbírók és képesek emberi kapcsolatokra; az életüket felelősséggel tudják alakítani; szolidárisan gondoskodnak a szükségét szenvedőkről, és erőteljesen részt vesznek a társadalom alakításában. Miközben minden erővel azon vagyunk, hogy belsőleg erősítsük a keresztény családokat, kifelé a legkülönbözőbb értékek mai pluralista piacán alá-

zatos keresztény öntudattal, hitelesen akarunk élni a keresztény értékek szerint, melyeket tovább is akarunk adni gyermekeinknek, a következő nemzedéknek és minden keresőnek.

Az itt következő négy előadás a Családkongresszus lelki előkészítését szolgálta 2004. január-április hónapokban.

A nagyok csodálata: Növekedés-ösztönzés vagy fájdalomcsillapító

Pillantás az életbe

A nagyok élete sok emberből sajátos lelkesedést vált ki. Akik ma nagyszerű dolgokat visznek végbe, legtöbbször gyermekkorukban vagy ifjúságukban álmodtak arról, hogy majd egyszer ők is olyanok lesznek. A 10 éves gyerek csodált szupersztárját ábrázoló trikóban megy edzésre, melyet a *fanshop*-ban vásárolt; a 15 éves lány a szobájában gitározni tanul, és körben a falak tele vannak kedvenc együttesének posztereivel; egy doktorandusz azért küzd, hogy álláshelyet kapjon a Nobel-díjas professzor intézetében; a kezdő fiatal dolgozó naponta látja családi vállalatuk irodájában az apa és a nagypapa okleveleit és díjait, és szeretne majd náluk is jobb lenni. Ilyenek vagyunk mi emberek. Az elején ott áll a nagyok csodálata, amelyből remélhetőleg kinő a buzgó követés vágya. De vannak, akik nem tudnak kitartani a vágyuk mellett, ezért mint-

egy elővételezik a rezignációt, a kudarcot. Így lesz akkor a csodálatból fájdalomcsillapító. Ha már nem érezheti nagynak magát, akkor a nagyok életéből vetődjön legalább egy kis fény az életére a tv vagy az újságok által. Aki szenved saját jelentéktelensége miatt, képes mások dicsőségével kábítani magát. A hétköznapiak laposságából meg lehet így szökni, legalábbis addig, amíg a „nagyok” életével foglalkozik. Hasonló megy végbe, amikor a szurkolók ünneplik győztes csapatukat. „*Győztünk!*” – kiabálják, jóllehet a győzelemért csak a 11 játékos küzdött meg a gyepen. Semmi kivetnivaló sincs abban, ha a sport-csúcsteljesítmények feletti lelkesedés a saját aktivitásunkat ösztönzi. De ha megreked az álmodozásnál, akkor ezt meg kell kérdőjelezni.

Pillantás a Bibliába

A hétköznapiak ilyen problematikájának a háttérében nézzünk Jézus életére. Van ott egy asszony, akit egészen magával ragadtak Jézus tettei és szavai. Így kiált fel: „*Boldog a méh, mely téged hordozott és az emlő, melyet szoptál.*” (Lk 11,27) Nem ismerjük a körülményeit, de lehetséges, hogy ő is vágyott egy ilyen híres, hatalmas és bölcs fiú után. De ez a vonat már elment. Valaki más lett az anyja. Talán ezért mondja boldognak Jézus anyját. Az

asszony talán kicsit irigy Jézus anyjára és van benne egy kis önsajnálát is: *„Sajnos nekem nincs ilyen fiam!”*

Mit válaszol Jézus erre a magasztalásra?
„Boldogabb, aki hallgatja és megőrzi Isten igéjét.” (Lk 11,28)

Ezzel ismét minden nyitva van: Mindenki kap esélyt a boldogságra. Aki úgy véli, hogy a boldogság mindig máshol van, mint ahol ő van, a felmerülő esélyeket és lehetőségeket éppen e felfogás miatt nem fogja észrevenni. Az ilyen megmarad a sopánkodásnál, hogy sajnos rosszak voltak élete kezdőfeltételei; leragad az epekedő sandításnál, mellyel a sikereseknek a (gyakran csak vélt) szerencséjét kíséri.

Ezzel szemben aki az életét megragadja mint folytonos ajánlatot, hogy Isten akaratát teljesítse, megérzi az ebben rejlő boldogságot.

Esténként megkérdezhetjük magunktól, hogy vajon ma jó eszköz voltam-e a Mindenható kezében, aki függővé tette magát a mi együttműködésünktől? Ilyen módon beteljesedésre találunk abban, amit tettünk vagy teszünk. Nem sikerül mindig feldolgoznunk ilyen mélyen a napi munkánkat. De ha a dolgainkat jól elvégeztük, az ezt kísérő egészen normális elégedettség olyan jó vánkos, ame-

lyen önmagunkkal békében kipihenhetjük fáradalmainkat; vagy növekvő önbizalommal nekifoghatunk a következő feladatnak.

Pillantás önmagunkra

Január 1-jén Mária Istenanyaságát ünnepeltük. Ünnepelhetnénk mi is úgy, ahogy az az ismeretlen asszony a Bibliában, aki magasztalta Jézus anyját. Akkor csak egy kis melankólia és talán egy kis irigység lesz bennünk. Akkor mi saját magunk zárjuk ki önmagunkat.

De ünnepelhetünk Jézus válaszának tágas horizontján is.

- ❖ Akkor Mária csak az első volt, nem pedig az egyetlen, aki hitt Isten ígéjében és hívón igent mondott az angyal kérdésére.
- ❖ Akkor Mária csak az első volt, nem pedig az egyetlen, aki Isten ígéjét követte és így beteljesítette részét Isten üdvösség-tervében.
- ❖ Akkor rajtunk a sor, hogy az Istentől kapott mai feladatunkat beteljesítsük.

Amit Máriánál valóságként magasztalunk, ugyanazt magunknál mint lehetőséget ünnepeljük. Isten nem azt akarja, hogy csak nézők legyünk, akik a kulcslyukon át irigyen kukkolják a „nagyok” életét. Felvisz bennünket üdvösség-tervének színpadára és elvárja, hogy a

nekünk szánt szerepet felismerjük, valamint bátran és elkötelezetten eljátsszuk.

A Máriára vetett, irigységtől mentes pillantás megmutathatja nekünk, hogy mi mindenre képes Isten egy olyan emberrel, aki bátran és teljes szívvel odaadta magát neki. Ha így ünnepeljük január 1-jét, akkor a Máriára vetett pillantás által Isten bátorít bennünket:

„Higgy bennem és vesd bele magadat az üdvösség-tervembe!”

Pillantás Schönstatt alapítójára

Kentenich atya 1951-ben a „Schlüssel zum Verständnis Schönstatts” (Schönstatt megértésének kulcsa) c. művében írta a német püspököknek az alábbiakat. Ebben az eddigi Schönstatt-történelmet így értelmezi:

„Így lesz Schönstatt történelme

- ❖ ***versenyfutás:** a nyitott ajtók törvénye szerinti isteni vezetés és az emberi alkalmazkodóképesség versenye;*
- ❖ ***izgalmas szent játék:** a pazarló isteni udvarlás és a bizakodó emberi szeretet-válasz szent játéka;*
- ❖ ***dráma:** a nagylelkű isteni útmutatás ill. útkészítés és az ember ez úton való bátor lépkedésének drámája.*

Mindez pedig csak egy célt szolgál, hogy darabonként lelepleződjön és valósággá váljon Isten titokzatos terve családunkkal: hogy „az új ember az új közösségben univerzális apostoli beütéssel” nagy eszméje egészen határozott, konkrét formát öltjön.” (Texte zum Verständnis Schönstatts, 185 old.)

Pillantás alkotó lehetőségeinkre

Amit itt Schönstattról általában mondtunk, érvényes az egyes schönstattiak életére is; ugyanígy érvényes az egyes családjaink életére is. És ezzel megint mindig újra elénk áll a kérdés: A saját négy falunk között milyen légkört hozunk létre? Ha az életünket versenyfutásként, szent játékként és drámaként értelmezzük, akkor itt a rugalmasság és gyorsaság, a játékos könnyedség és nagyvonalúság, a merészség és teherbírás fejlesztéséről van szó Isten terveit illetően.

- ❖ Hogyan értelmezzük tehát családunk belső nyilvánossága előtt az egyes családtagok kudarcait és sikereit?
- ❖ Hogyan védekezünk az ellen, hogy a nagyok sikereit csak drogként használjuk, nem pedig növekedésünk ösztönzésére? (Nia Künzer azért lett olyan jó futballista, mert – a bátyjaival ellentétben – ő állandóan focizott.)

- ❖ Hogy sikerül szülőként a vetélkedések és irigykedések közepette gyermekeink figyelmét a saját képességeik fejlesztésére irányítani?
- ❖ Sikerül-e házaspárként mindig újra örömet találni önmagunkban (a megtalált házas- és személyes eszményünkre való tekintettel) és a korlátainkat alázatosan elfogadni?
- ❖ Hogyan építjük az egyes ember nagysága iránti tisztelet kultúráját? (Gondoljunk csak a csúnya szitok-szavak elleni kellemtelen harcra. A kicsik már az óvodából hazahozzák; és ilyen szavakat vágnak a kamaszok is a szüleik fejéhez kiborulásaik során.)

Egy kérdés

Kérem, gyűjtsék össze megfigyeléseiket és kísérletezzenek a családjukban! Ez a család minden tagjának jót tesz. Továbbá a jó tapasztalatokat másoknak is továbbadhatják. Az első keresztényekről hírlik, hogy mindenüket megosztották egymással. Tetőről, ételről, ruháról a legtöbbünk tud maga gondoskodni. A pluralista társadalomban azonban gyakran hiányzik a tájékozódási lehetőség; hiányzanak a praktikus tapasztalatok arra, hogyan lehetséges ma hosszútávon az (ön)nevelés. Tájékozódás és ösztönzés: a felebaráti szeretet e formái formálják családjainkat.

Civilkurázi*

Pillantás az életbe

Peter Grottian berlini politológus beszámol olyan kísérletekről, amelyekben az eseteknek több mint felénél közbeavatkoztak, ha a földalattin külföldieket molesztáltak. Szexuális zaklatásoknál egyébként csak az esetek harmadánál észleltek közbelépést. A tanulmány döntő eredménye szerint azonban mind a tétlenség, mind a beavatkozás sajátos jelentős dinamikus hatást fejt ki. A civilkurázi segít. Amint valaki összeszedi magát, hogy közbelépjen, további segítőkre talál, akik csökkentik a kockázatot és valószínűbbé teszik a beavatkozás sikerét. Ezt a segítő személyiség-típust nem lehet egyik szokásos szociológiai kategóriába se besorolni. A szociális bátorság nem terem sokkal jobban sem a magasan képzettek, sem az átlagosnál hívbek között. Az előfordulása nem függ a jövedelemtől, az IQ-tól, az erkölcsi meggyőződéstől, a társadalmi helyzettől, sem a politikai érzületől. Az említett kutatások szerint a civilkurázi kifejlődésének legjobb feltételei:

---

* kiállás valaki v. valami mellett

- ❖ Bizalmas kapcsolat legalább az egyik szülőhöz;
- ❖ Megalapozott de nem megváltoztathatatlan normák felállítása;
- ❖ És a legfontosabb: egy olyan ismert valaki, akinek az emberies segítőkészségét semmi és senki sem tudta megörni.

Pillantás a Bibliába

Jézus mondja (Lk 12,49-53): *„Azért jöttem, hogy tüzet gyújtsak a földön: mennyire szeretném, ha már föllobbanna! Keresztséggel kell megkeresztelkednem: mennyire várom, hogy beteljesedjék! Azt gondoljátok, azért jöttem, hogy békét hozzak a földre? Mondom nektek: Nem azt, hanem ellenkezést. Ezentúl, ha öten lesznek egy házban, megoszlanak egymás közt: három kettő ellen és kettő három ellen. Szembeszáll az atya fiával és a fiú az atyjával, az anya a lányával és a leány anyjával, az anyós menyével és a meny anyósával.”*

Jézus egyrészt nagyon hangsúlyozza az egységet. A szívügye ez, amit az egységért való imájában (Jn 17) ki is fejez. Másrésztől azonban azt is az értésünkre adja, hogy vannak helyzetek, ahol miatta feszültségek jönnek létre. Aki hűséges Hozzá és a küldetéséhez, könnyen konfliktusba kerülhet a környezeté-

vel. Az egyháztörténelem egyúttal a mártírok és vértanúk történelme is.

Pillantás magunkra

Mit tehetünk mi, családok, azért, hogy a négy falunk között olyan emberek nőjenek fel, akik az egység minden öröme ellenére vagy éppen azért nem félnek a konfliktusoktól és készek kiállni mások mellett?

A személyiség fejlődésében van két olyan korszak, amikor a természet mintegy besegít, hogy erős személyiségek növekedhessenek: először a dackorszak, majd a kamaszkor. A megzavart harmónia miatt mind a szülő, mind a gyermek nagyon fárasztónak érzi mindkét időszakot. Mindkét fejlődési korszakban a természet az „én”-t törekszik kihangsúlyozni. A dackorszakban a kisgyermek felfedezi, hogy nem alkot az anyjával oszthatatlan egységet, hanem van saját akarata. Felfedezi az „én” és a „nem” szavakat. Kezdetben a gyermek önmagáról is harmadik személyben beszél: „Hanna éhes.” „Fülöp szomjas.” És elvárja, hogy a mindenható szülők teljesítsék a kinyilvánított igényeket. Valami megrészegítő lehet abban, amikor a gyermek felfedezi a saját akarátát. Nem csoda, hogy ezt az új erőt a szülői akarattal szemben akarja megélni és kipróbálni. Ha nem tapasztal ellenállást, akkor ez az új ener-

gia ellobban a semmibe. Ha erőszakkal meggátolják a megnyilvánulását, széttörik a személyiség. De ha érzi az ellenállást, megtanulja kormányozni, mederben tartani ezt az erőt. Gyakran játszottam gyerekekkel az „Igen-Nem!” játékot. Alkalmat könnyen talál az ember, hogy a gyerekeknek ellentmondjon. És akkor kezdődik: „Nem!” – „Igen!”, minden hangfekvésben és hangerővel: könyörögve, hízelegve, követelően, részvétellel. És közbevetve egy-egy mosoly, hogy világos maradjon: ez csak egy játék. De komolyan is kell venni! A gyermeknek észlelnie kell a szülők következetességét, hogy vannak korlátok és tilalmak, függetlenül attól, hogy ez most tetszik-e neki vagy sem.

Pillantás Schönstatt alapítójára

1909 júliusában a Palottinus rendtartomány vezetősége nem engedélyezte Kentenich József jelöltnek az örökfogadalom-tételt. Ezzel elzárták az útját a papszenteléshez. Ilyen elutasító végzéssel egyetlen egyházmegye sem vette volna át. *„Egy eretnek számára a legjobb bizonyítvány lett volna: átlagon felüli intelligencia és erős akarat.”* A rektorával folytatott egyik beszélgetésben a kispap Kentenich kijelentette: *„Szemtől szemben mindig kemény vagyok, de a háta mögött mindig lojális leszek Önhöz.”* Kolb atyát ez arra

ösztönözte, hogy a felszentelés kérdését még egyszer a tartományi vezetőség elé vigye. A szavazás most 3:2 volt Kentenich javára. Így lett Kentenich Józsefből szerzetes pap, aki az új eszmével és új pasztorális stílusával valóban gyakran megbotránkoztatta először a rendtársait, később a trieri püspököt, aztán még a Szent Hivatalt (a mai Hittani Kongregáció elődjét) is. Amikor 1949. május 31-én Bellavistában (Santiago de Chile) a püspöki vizsgálatra adott választ a szentély oltárára helyezte, akkor mondta: *„Számolnunk kell azzal, hogy ez a mű (a válszáról van szó) odahaza mélyen meg fog sebezni nemes szíveket, nagy felháborodást kelt és hatalmasan előkészített ellencsapásra ad alkalmat. Nem csodálkozhatunk, ha befolyásos emberek erősen zárt ellenfrontját szólitja harcba ellenem és a család ellen... És mégsem menthetjük fel magunkat e merészség alól... A prófétai küldetéssel mindig együtt jár a prófétai sors is.”*

De ő nemcsak hogy egyenesen haladt az útján, hanem mások is erős személyiséggé érhettek a közelében: Kentenich atya későbbi munkatársa, a tiroli Franz Reinisch, a lelkiismereti döntéséért folytatott küzdelmében Kentenich atyától támogatást kapott. Reinisch atya, akinek a 101. születésnapját február 1-jén ünnepelehetjük, a rendtársaival vitatkozott: *„Nem szabad letenni a katonai esküt a náci zászlóra és a Führerre. Ez bűn! Így egy go-*

nosztevőnek esküdnénk hűséget.” E vitában kikérték Kentenich atya állásfoglalását is. Ezt mondta: *„Nem való minden mindenkinek! Nézzék, tegyen mindenki a lelkiismerete szerint! Ha a lelkiismeret azt mondja, hogy az esküt le kell tenni, akkor ez a helyes. Ha a lelkiismeret az eskü elutasítása mellett van, akkor pedig ezt kell követni.”* Franz Reinisch követte a lelkiismerete szavát és 1942. július 7-én halálra ítélték, és 1942. augusztus 21-én Brandenburgban kivégezték. Valószínűleg ő az egyetlen pap, aki lelkiismereti okokból megtagadta Hitlertől a katonai esküt.

Pillantás alkotó lehetőségeinkre

Mi alakíthatjuk ki a légbört a négy falunk között. Mi fontos nekünk? Mit várunk a Szűzanyától mint nevelőnkéntől a háziszentélyben?

Egy hatgyermekes anya meséli: *„A kicsinyekkel mindig lépcsőugrálást játszottam. Életkortól és bátorságtól függően az ötödik-hatodik lépcsőfokról vagy még magasabbról ugrottak a karomba.”* Ezek a „kicsinyek” ma már messze nagyobbak anyjuknál, de megmaradt a bátorság, mely játékos módon a lépcsőugrálással a szívükbe oltódott, hogy merjenek valami újat, hogy merjenek saját véleményt formálni, és azt ki is mondani. Magától értetődő, hogy ezekkel a gyerekekkel a kamaszkor-

ban heves és hangos viták voltak, melyben mindkét oldalon folytak a könnyek. A régi harcosok ma már elismerik, hogy szüleik az önuralomért folytatott minden küzdelmükben csak a legkritkább esetben sebeztek meg gyermekeik méltóságát. Szép bók ez a küzdelmes évek után, amikor a szülők kétségek között egyre csak ezt kérdezték: „*Mit csináltunk rosszul?*”

Egy apa meséli: „*A 13 éves lányom nagy szemeket meresztett, amikor arról beszéltem, hogy Izraelben egy nőnek számolnia kellett azzal, hogy megkövezik, ha házasságon kívül terhes lesz. Vagyis Mária nagyon bátor volt, amikor igent mondott az angyalnak.*”

Tavaly nagypénteken, a passió után egy családban a szülők arról beszéltek, hogy milyen bátorság kellett Máriának és Jánosnak a kereszt alatti kitartáshoz. 16 éves fiuk erre elmondta friss élményét az egyik osztálytársával kapcsolatban, akitől a barátja azért fordult el, mert a szülők vállalkozása csődbe ment. Mennyi bátorság és kitartó képesség kell a hűséghez, ha a barát csődbe kerül, vagy – ahogy Jézus esetében – a politikai ellenfelei még meg is ölik.

Alakító lehetőségek:

- ❖ A gyermekeinknek biztonságot és elrejtettséget ajándékozunk azáltal, hogy mi mint házaspár, együtt maradunk.

- ❖ Gondoskodunk kihívásokról és bátorságpróbákról, hogy megtanulják kezelni és legyőzni félelmeiket.
- ❖ Ügyelünk az őszinteség légkörére. Legyen bátorságunk az igazsághoz akkor is, ha kellemetlenséggel jár. Inkább nyíltan hordozni egy hiba következményeit, mint az eltitkolás és elrejtés által a dolgot még rosszabbá tenni.
- ❖ Meggyőződésszerűen kerüljük a titkolózást. Nemcsak toleránsak vagyunk, hanem ezt másoktól is megköveteljük. Ezért például akkor is elmondjuk az asztali imát, ha hitetlen vendégeink vannak.

Egy kérés

Kérem, gyűjtsék össze megfigyeléseiket és kísérletezzenek a családjukban! Ez a család minden tagjának jót tesz. Továbbá a jó tapasztalatokat másoknak is továbbadhatják. Az első keresztényekről hírlik, hogy mindenüket megosztották egymással. Tetőről, ételről, ruháról a legtöbbünk tud maga gondoskodni. A pluralista társadalomban azonban gyakran hiányzik a tájékozódási lehetőség; hiányzanak a praktikus tapasztalatok arra, hogyan lehetséges ma hosszútávon az (ön)nevelés. Tájékozódás és ösztönzés: a felebaráti szeretet e formái formálják családjainkat.

A lelki növekedés helye: a család

Pillantás a korba

Matthias Horx a fejlődés 2004. évi irányzatairól kiadott jelentésében írja*:

„*Selfness és wellness 2.*

A „*selfness*” utat mutat az önmagunk feletti illetékesség kultúrája felé. De nem kell a „*wellness*”-t sem egyszerűen eldobni. Mert a *wellness* egy olyan igényt érint, mely messze több, mint az élvezet és kikapcsolódás utáni vágy. A *wellness* fogalom lényegében rákérdez a jólét és az életminőség mibenlétére. Ezen a területen új gondok és igények jönnek létre: a nagyobb hozzáértés keresése, saját élet kialakítása, a tágabb értelemben vett jólét keresése. Ezt nevezzük „*selfness*”-nek. A *selfness* jellemző tulajdonságai:

- ❖ Képesség és lehetőség az egészséges táplálkozásra, sportolásra, az erőnlét

---

* Matthias Horx: „Future Fitness” (Wie Sie Ihre Zukunftskompetenz erhöhen.) 2003. Eichborn Verlag

megőrzésére (illetékesség a testünk felett).

- ❖ Képesség és lehetőség a munka és az élet közötti egyensúlyra és pozitív érzelmi kapcsolatokra a szociális környezetben a párkapcsolatban, a szakmában, a családban (érzelmi illetékesség az élet felett).
- ❖ Képesség és lehetőség az önálló döntésekre komplex élethelyzetekben és krízisekben (illetékesség az életrajzi növekedés felett).
- ❖ Képesség és lehetőség a tanulásra és a tudatos tapasztalatszerzés folytatására magas életkorig (illetékesség önmagunk kiérlelése felett).

A következő években ezen illetékességek körül egy „*wellness-2 hullám*” fog kialakulni, amelynek középpontjában már nem egy múlékony kikapcsolódás áll, hanem maradandó önformálás.

Az utazási irodák tele vannak olyan programajánlatokkal, melyekben nemcsak élményeket, hanem tartós átalakulást ígérnek vagy szerveznek („*selfness travelling*”). Az új valuta („*találd meg önmagad*”) számtalan közepes termék nagy szlogenjévé lesz és leváltja az elmúlt évek „*fejezd ki önmagad*” szlogenjét.

Kereslet van a *selfness* iránt a vállalkozások és továbbképzések területén is. Üzleti körökben a felkészítési és betanítási folyamatok

egyre inkább bizonyos nívószint elérését célozzák meg, amellyel az új illetékességet mérik. Egyre nagyobb meggyőződéssel mondják a fogyasztók: „Ezt nem lehet kívülről megoldani!” Vagy: „Felelős vagyok önmagamért, ezt nem lehet egy termékkel megoldani!” A selfness-tendenciát támogatják a politikai-szociális keretfeltételek.

A szociális állam krízise és a munka világának változása az egyénektől alapvetően több alkalmazkodóképességet kíván. A női és férfi szerepek krízise hatalmas ösztönzést jelent az érett szeretet útjai felé. Az életkor kitolódása miatt idősebb korban is szükség van az aktív hozzáértésre.

Az egészségügyi problémákat is egyre növekvő mértékben az önmagunk iránti felelősség összefüggésében tekintik és kezelik.

A wellnessz kitör a kényeztetés és kikapcsolódás utáni vágy előszobájából, és önmagunkon való következetes munkává lesz.”

Pillantás a Bibliába

Február végén megkezdődött a nagyböjt. Hallottuk Keresztelő Szent Jánosnak és Jézusnak a megtérésre szólító felhívását: „Az idő betelt: közel van Isten országa. Térjete meg és higgyetek az üdvösség jóhírében.” (Mk 1,15) A Hegyi Beszédben pedig (Szent Máté

szerint) Jézus úgy fogalmazza meg Isten országának kilenc irányelvét, hogy közben a múltat tudatosan leértékeli: „*Hallottátok a régieknek szóló parancsot:... Én pedig azt mondom nektek:*” Jézus elvárja hallgatóitól, hogy kitörjenek a régi hagyományos érték-normák közül, amikor az ellenségszeretetről, a házastársi hűségről, a bűjt és a jótékonykodás módjáról van szó. A katasztrófákat sem Isten büntetéseként értelmezi, hanem a megrázó kódtatást, mint ösztönzést a személyes megtérésre, mindenkinek ki kellene használni (lásd Lk 13,1-5). A farizeusokhoz – akik a vallásosságról és az életszentségről alkotott elképzeléseikben otthonosan berendezkedtek – kemény szavakkal fordul Jézus. A farizeusok elleni provokatív 7 jajkiáltás (Mt 23. fejezet) próbálkozás volt, hogy mégis megváltozásra bírja őket is. A vége azonban a rezignált megállapítás: „*Jeruzsálem!... Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint ahogy a tyúk szárnya alá gyűjti csibéit, de ti nem akartátok.*” (Mt 23,37) Jézus mindig újra elvárja a tanítványaitól, hogy az elképzeléseiket és önmagukat megváltoztassák. Péternek a Messiásról alkotott elképzeléseit kell korrigálni; a becsvágyó Zebedeus fiúknak meg kellett változtatniuk a sikerről és karierről alkotott elképzeléseiket. Jézus hatalmának bizonyítékaival szemben a tanítványok hite mindig túl kicsinek bizonyul, és Jézus ezt kifogásolja is

bennük. Valóban nem lehetett könnyű elviselni az Istenember közelségét. Valószínűleg a tanítványok gyakran úgy érezték, hogy Jézus túl sokat követel tőlük. De ott volt a másik oldal is: annak meg örültek, hogy részesültek Jézus hatalmában (Lk 10,17-20); magával ragadó élmény volt a csodák átélése. Jézus maga boldognak mondja a tanítványait, mert szemükkel látták és fülükkel hallották, ami után oly sokan vágyakoztak (lásd Lk 10,23). Sőt Jézus még azt is mondja, hogy az ő igája édes és az ő terhe könnyű (Mt 11,29f).

Az intenzív lelki növekedésről, amit a Jézussal való találkozás válthat ki, Szent Pál így ír:

„Nem mintha már elértem volna, s tökéletes volnék, de futok utána, hogy magamhoz ragadjam, mert már Krisztus Jézus is magához ragadott. Testvérek, én nem gondolom, hogy már magamhoz ragadtam. De ezt igen: Felejttem, ami mögöttem van, s az előttem lévő után rugaszkodom. Futok a kitűzött cél felé, annak a hivatásnak jutalmáért, amelyre Isten fölülről hívott meg Krisztus Jézus által.” (Fil 3,12-14)

Pillantás Schönstatt alapítójára

Amikor Kentenich atya 1912-ben spirituális lett, a székfoglaló beszédében így szólt a fiatalokhoz:

„...De egy világ, mely örökké régi és örökké új, a mi saját belső világunk ismeretlen és kikutatlan marad. Az emberi lélek átvilágítására nem találtak fel semmiféle új módszert.

A szellem minden területét kiművelik, az összes képességeket kibontakoztatják, de gyakran épp a halhatatlan lélek legmélyebb, legbensőbb és legfontosabb területe sivár pusztaság marad...” – így panaszkodnak éppen most az újságok is. Korunk bensőleg ezért olyan borzasztóan szegény és üres...

Igen, előre a belső világunk felderítésére és meghódítására a céltudatos önnevelés útján! Minél nagyobb a külső haladás, annál jobban mélyüljünk el bensőleg! Ez az a kiáltás és jelszó, amelyet mindenfelé továbbadnak nemcsak a katolikus, hanem az ellenséges táborban is.

Mi is csatlakozni akarunk ehhez a modern törekvéshez a képzettségünk mértékének megfelelően. A jövőben nem engedhetjük meg, hogy a tudás uralkodjon rajtunk, hanem nekünk kell uralkodnunk a tudás felett. Tarthatatlan állapot, hogy amíg külön-

bőző idegen nyelveken már tudunk beszélni, addig a szívünk nyelvének az ismeretében és megértésében utolsó kontárok vagyunk. Minél mélyebben bepillantunk a természet működésébe és felépítésébe, annál hozzáértőbben kell szembeszállnunk bensőnkben az elemi és démoni hatalmakkal!

A tudományokban való előrehaladásunk foka legyen egyúttal a belső elmélyülésünk és lelki növekedésünk mértéke is. Különben a bensőnkben üresség és hatalmas szakadék keletkezik, mely mély boldogtalanságot eredményez. Tehát fel az önnevelésre! Ezt kívánja gondolkodásunk idealizmusa és a szívünk vágya, ezt kívánja a társadalom és azok az emberek, akikkel majd a későbbiekben kapcsolatba fogunk kerülni. Mint papoknak, egyszer majd mély és tartós hatást kell gyakorolnunk a környezetünkre. Ezt végső soron nem a tudásunk csillogásával fogjuk elérni, hanem a személyiségünk belső gazdagsága által.

Mindenekelőtt meg kell ismernünk egymást, és ki kell alakítanunk egy szabad, a képzettségnek megfelelő párbeszédet.”

Ez a törekvés egész papi működésén végigvonul. Olyan légkört igyekszik kialakítani maga körül, amelyben az emberek lelkileg növekedhetnek. Később e vágya fejeződik ki az „Új ember eszménye” c. művében: 1951-ben írja: „Az ezzel megjelölt eszmény ősrégi és

*mindig új. Ósrégi, mert minden évszázad erre törekedett. Mindig új, mert az áteredő bűnnel terhelt természet mindig visszahúz, hogy polgári jóllakottságban pihenjen meg és megelégedjen az egalizáló középszerűséggel. Az itt elgondolt „új ember”: szellemtől át-
lelkesült és az eszményhez kötődött ember távol minden formalizmustól és formátlan-
ságtól.”*

Pillantás alkotó lehetőségeinkre

Ha helyes Matthias Horx trendanalízise, akkor az idő nekünk dolgozik; akkor Kentenich atya eredeti törekvése egyszer csak találkozik az új koráramlattal. Akkor pedig mindannyiunk előtt ott fog állni a kérdés: Hogyan tudnánk az életmódunkat még hatékonyabban és szélesebben felkínálni a tendenciákat ismerő embertársainknak, akik készek önmaguk folyamatos alakítására?

De mindezek előtt már ráébredünk arra, hogy nem várunk addig, amíg a gyerekeink felnőnek, és iszonyatosan drága menedzser-szemináriumokon kell ezt megtanulniuk. A saját négy falunk között olyan légkört hozunk létre, ahol sikerülhet lelkileg növekedniük.

Mint szülők, kicseréljük tapasztalatainkat, hogy az utóbbi időkben milyen előrehaladásokat figyeltünk meg gyermekeinken.

Szóvá tesszük a társunknak, ha bizonyos pozitív változást veszünk észre rajta. Születésnapok előestéjén visszatekintünk az elmúlt évre, és örülünk az észrevett lelki növekedésnek.

Belehallgatunk a lelkünkbe és a vágyainkba és elhatározzuk erre a nagybőjtre egy konkrét kis fejlesztő lépést. (Hiszen még eléggé az elején vagyunk!)

Gyorsabban kimászunk a gödörből, ahová a magunkban vagy a családtagjainkban való csalódás miatt estünk. Teret engedünk a reménynek, hogy Ő, aki megkezdte jó művét bennünk, be is fogja fejezni (lásd Fil 1,6). A visszaütésekből nem csinálunk drámát. Ezek egyszerűen hozzátartoznak a növekedéshez.

Beismerjük magunk előtt a szorongásokat, melyek minden változással együtt járnak. Mert a növekedés mindig átmeneti állapot is. Kérjük Istentől a bátorságot, és kölcsönösen bátorítjuk egymást, amíg a növekedés sikerei új biztonságot és új önbizalmat adnak nekünk.

A Szűzanyát a háziszentélyünkben a lelki átváltozás királynőjévé koronázzuk, ha családjunk egyik tagja minden erőfeszítésünk ellenére sem halad jó irányba. Felajánljuk mindent a kegyelmi tőkébe azzal a kéréssel, hogy vigye végbe az átváltozás csodáját a mi „anyaszomorítónk” életében.

Egy kérés

Kérem, gyűjtsék össze megfigyeléseiket és kísérletezzenek a családjukban! Ez a család minden tagjának jót tesz. Továbbá a jó tapasztalatokat másoknak is továbbadhatják. Az első keresztényekről hírlik, hogy mindenüket megosztották egymással. Tetőről, ételről, ruháról a legtöbbünk tud maga gondoskodni. A pluralista társadalomban azonban gyakran hiányzik a tájékozódási lehetőség; hiányzanak a praktikus tapasztalatok arra, hogyan lehetséges ma hosszútávon az (ön)nevelés. Tájékozódás és ösztönzés: a felebaráti szeretet e formái formálják családjainkat.

Kapcsolat-gazdagság

Pillantás az életbe

Néhány hónappal ezelőtt sugárzott a tv egy vitaműsort: „*A gyermek mint luxuscikk*” címmel.

A riporterstáb, hogy képanyagot gyűjtsön a műsorhoz, kivonult egy tízgyermekes Schönstatt-családhoz. Interjút készítettek a szülőkkel és a gyerekekkel, filmre vették a család reggeli imáját, egy születésnap megünneplését és több hétköznapi élethelyzetet. Habár a tényleges adásból kivágtak minden vallásos megnyilvánulást, a műsorban még így is jól érzékelhető volt a család sajátos atmoszférája. Egy ötgyermekes család, aki először vett részt schönstatti családnapokon, megjegyezte: „Itt az öt gyermekünkkel egyáltalán nem keltünk feltűnést!”

Tisztelettel és együttérzéssel vagyunk minden házaspár iránt, akiknek valamilyen ok miatt nincs gyermekük, vagy csak 1-2 lehet. De mégis meg kell állapítanunk, hogy a sok gyermek kapcsolat-gazdagságot és ezért áldást jelent. Egy négytagú családban hatféle személyes kapcsolat lehetséges; nyolc tagú család-

ban 28; 12 tagú családban pedig 66. Aki szereti a matematikát, könnyen kiszámíthatja, hogy a lehetséges kapcsolatok száma = $n \times (n-1) : 2$ (ahol n : a családtagok száma).

A nagyobb családban csoportok is kialakulhatnak, bizonyos szorosabb kapcsolatok egyes testvérek között; továbbá a közeledés és távolodás állandóan változó játéka is jelen van. Mellesleg megjegyezve így állandóan tréningben vannak az együttélést illetően:

- ❖ osztozás és a saját kincsek védelme;
- ❖ érvényesülés és kompromisszumok;
- ❖ veszekedés és kibékülés;
- ❖ részesedés a kisebbekért való felelősségben és segítségkérés a nagyobbaktól;
- ❖ adok és veszek;
- ❖ megnyílás és titkok őrzése;
- ❖ ígéretetek megtartása és egymásra hagyatkozás;
- ❖ empátia és vigasztalódás;
- ❖ versengés és együttműködés;
- ❖ saját tehetség kibontakoztatása és öröm a másik sikere felett;
- ❖ veszteségek és nyereségek.

Egyszerűen a kapcsolatok gazdagsága által létrejön egy sokrétű edzőpálya, ahol a pszichológusok és szociológusok szavával élve *szociális kompetenciára* tesznek szert a családtagok.

Ismerjük ezt más képességek kapcsán: Amit nem gyakorolunk, az már nem megy olyan jól. Egy zenész mondta: Ha egy napot nem gyakorlok, megérezem a játékomon; ha egy hét szünetet tartok, észreveszi a karmester; ha egy hónapot kihagyok, észreveszi a közönség. Hasonlókat hallunk sportolóktól is, amikor az erőnlétükről van szó.

Hol tudja az egyke a hasonló korúakkal való viselkedést gyakorolni? Talán napi 3 óra hosszat az óvodában. Ha pedig még befelé forduló hajlama is van, akkor nagy valószínűséggel meg lehet jósolni, hogy magának való különnc lesz belőle.

Pillantás a Bibliába

Szent Pál apostol „*Krisztus misztikus teste*” képpel írja le a keresztények közötti bensőséges közösséget az Efezusi és Korintusi levélben:

„Kérlek tehát én, aki fogoly vagyok az Úrban, hogy méltóan éljete ahhoz a hivatáshoz, amelynek részesei lettetek, igaz alázatosságban, szelídségben és türelemben. Viseljétek el egymást szeretettel. Törekedjete arra, hogy a béke kötelékében fönntartsátok a lelki egységet. Egy a Test és egy a Lélek, mint ahogy hivatástok is egy reményre szól.” (Ef 4,2-4)

Az első Korintusi levélben így ír:

„A test ugyan egy, de sok tagja van. A testnek ez a sok tagja mégis egy test. Így Krisztus is. Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben egy testté lettünk a keresztség által: akár zsidó, akár pogány, akár rabszolga, akár szabad. Mindannyiunkat egy Lélek itatott át. A test sem egy tagból áll ugyanis, hanem sokból. Ha a láb azt mondaná is: „Nem vagyok kéz, nem tartozom tehát a testhez”, mégis a testhez tartozik. Ha pedig a fül mondaná: „Nem vagyok szem, nem tartozom tehát a testhez”, mégis a testhez tartozik. Ha a test csupa szem volna, hol maradna a hallás? Ha meg csupa hallás, hol maradna a szaglás? Isten határozta meg minden egyes tag föladatát a testben, tetszése szerint. Ha valamennyi egy tag volna, hol volna a test? Ám sok a tag, de a test csak egy. Nem mondhatja a szem a kéznek: „Nincs rád szükségem”, vagy a fej a lábnak: „Nincs rád szükségem.” Ellenkezőleg, a gyöngébbeknek látszó tagok sokkal szükségesebbek. Sőt a test alacsonyabb rendű tagjait nagyobb gonddal vesszük körül és a tisztességtelen tagok nagyobb tisztességben részesülnek, a tisztességes tagoknak viszont nincs erre szükségük. De Isten azért szerkesztette meg a testet és azért részesítette az alacsonyabb rendű tagot nagyobb tisztességben, hogy a testben ne támadjon meghasonlás, hanem a tagok törődjenek egymással.

Ha szenved az egyik tag, valamennyi együtt szenved vele, s ha tiszteletben van része az egyik tagnak, vele örvend valamennyi. Ti Krisztus teste vagytok s egyenként tagjai.” (1Kor 12,12-27)

Krisztus testének képe világossá teszi, hogy egy intenzív közösség számára mennyire fontos az értékek kölcsönös elismerése, a kimondott kiegészítő-készség, az intenzív kommunikáció, a jó összjáték. Ennek a kívánságnak nagyon szép kifejezését találhatjuk Jézus búcsúbeszédében, melyet szenvedésének előestéjén mondott:

„De nemcsak értük könyörgök, hanem azokért is, akik szavukra hinni fognak bennem. Legyenek mindnyájan egyek. Amint te, Atyám, bennem vagy és én tebenned, úgy legyenek egyek ők is mibennünk, és így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem. Én átadtam nekik a dicsőséget, amit nekem adtál, hogy egyek legyenek, amint mi egyek vagyunk: én őbennük, te énbennem, hogy így tökéletesen egyek legyenek ők is. Ismerje meg ebből a világ, hogy te küldtél engem, és hogy szeretted őket, amint engem szeretted.” (Jn 17,20-23)

Pillantás önmagunkra

„A schönstattiak, akiknek olyan magas a telefonszámlájuk!” – jegyezte meg újabban valaki, aki részt vett már különféle rendezvényeken, melyet a schönstattiak szerveztek a plébániáján. Sok igazság van ebben! Vannak olyanok, akik bélyeget gyűjtenek. A schönstattiak közül sokan embereket és címeiket gyűjtik. A múltkor így háborgott valaki a mobiljára: „Inkább lenne benne tízzel kevesebb csengőhang-választék, viszont ötvennel több telefonszámot lehetne benne tárolni!” Egy nyugdíjas nő fellelkesedve mesélte, hogy a kapcsolatokat milyen intenzíven lehet ápolni e-mailen keresztül. Egy nemzetközi kongresszuson épp schönstattiakkal is kötött ismeretséget. Amikor csodálkozva kifejeztem az elismerésemet, hogy ezt az új eszközt használja, hamiskásan hozzátette: „Igen, kezdetben féltem hozzányúlni és sok bakit csináltam, de az unokám mint mentőangyal, mindig újra segített. Nagy türelemmel mindig újra elmagyarázta a számítógép használatát. Most már biztosan megy. Legfeljebb néha még elfelejtem a mellékletet a levélhez csatolni, és mielőtt észrevenném, már el is küldtem. De ez előfordul a fiatalabbakkal is.

A nehézségek közepette az volt a legerősebb hajtóerő, hogy ilyen módon ápolhatom

a kapcsolataimat. Főleg mert a lábaim egyre bizonytalanabbak és az utazás egyre nehezebb.”

A magatartáskutatók kimutatták, hogy egy súlyos lelki zavarban szenvedő gyakran csak egy-két személlyel tart fenn közeli kapcsolatot; míg a lelkileg egészséges 20-30 személlyel is van olyan kapcsolatban, mely mélyebb, mint csak felületes udvariasság. Ehhez jön még kb. 50 olyan személy, a távolabbi ismerősök, akikkel legalább évente egyszer érintkeznek. A munkájuk kapcsán a tanárok, orvosok, eladónők, újságírók és politikusok nagyobb ismeretségi körrel rendelkeznek, ami azonban nem jelenti azt, hogy nekik több barátjuk is lenne. Szembeszökő, hogy sok schönstatti az átlagot messze meghaladóan sok időt és energiát fektet kapcsolat-hálójának ápolására, építésére. Nemrég óta új egyházmegyében dolgozom. Természetesen itt is érdekel, hogyan jutottak el az egyes családok Schönstathoz. Sokaknál legalább az egyik fél tagja volt egy schönstatti ifjúsági szervezetnek. Továbbá mindig újra ugyanazt a két tényezőt említették:

- ❖ „Amit a Schönstatt-rendezvényeken halottunk, nagyon gyakorlati és életközeli volt. Ezzel lehetett valamit kezdeni.”
- ❖ „Valóban érdeklődtek utánunk. Mindig újra meghívtak, és nem esett rosszul nekik, ha nem mentünk. És a program

után felhívtak bennünket, érdeklődtek utána: hogyan éreztük magunkat, mely témák voltak érdekeseek nekünk stb.”

Ha ki akarnánk sarkítani, akkor azt lehetne mondani: a ferencesek szegények; a jezsuiták okosak; a schönstattiak pedig örülnek a kapcsolataiknak, az ő erősségük a kapcsolatok.

Pillantás Schönstatt alapítójára

Kentenich atya gyakran említi, hogy fiatalkorában nagyon magányos volt és úgy érezte, hogy senki sem érti meg. „Kétségtelenül sok ember létezik, akinek a fiatalságát hasonlóan lehet jellemezni. De azt hiszem, hogy egy szakszerű vizsgálattal ki lehetne mutatni, hogy más elérhető esetekhez képest az ő magányosságának foka, terjedelme és tartóssága rendkívüli méreteket öltött.” Csak a papszentelés után fejlődött ki a kapcsolatkészége annyira, hogy a tanulók és hallgatók épp a lelki közelségnek ezt a felajánlkozását különösen is értékelték. Később Kentenich atya erre így emlékezett: „Bőségesen belekóstolhatott a modern ember szellemi ínségébe. A mechanisztikus szellemiség nyomorába, mely elválasztja egymástól az eszmét az élettől (idealizmus); a személyt a személyes kapcsolatoktól

(individualizmus) és a természetfelettit a természetes rendtől... A tanulmányok befejezése után a Lélek az új tanári és nevelői feladatok által mélyen belemerített az életbe. Egy pszichológus számára magától értetődőnek tűnhetne, hogy rendkívül erős természetfeletti alap-beállítottságom ellensúlyra találjon az étellel és annak valamennyi ága-bogával való kapcsolat által. Az eszme és az élet házassága által, vagy az organikus gondolkodás- és életmód által nemcsak a lelkiéletem talált teljes gyógyulásra, hanem megtaláltam a valódi életfeladatomat is: a mechanisztikus gondolkodás- és életmód legyőzését.”

Személyes gyógyulásának története új hozzáférést nyitott meg a számára ahhoz, hogy hogyan lehet a megváltást ma kibetűzni. A „Szentség a hétköznapiakban” c. könyvben* úgy definiálja az életszentséget, mint Istenhez, emberekhez, önmagához, a munkához és helyekhez és eszmékhez való intenzív kapcsolatok felépítésére és ápolására való képességet. Az eredeti szöveg szerint: „A hétköznapi életszentség nem más, mint Istennek tetsző harmónia az Istenhez, a munkához és a személyekhez fűző szenvedélyes kapcsolatok között az élet minden helyzetében.”

---

* Dr. M. A. Nailis: Szentség a hétköznapiakban. Magyar Schönstatt-Családmozgalom, Óbudavár, 1995.

Akkoriban a „szenvedélyes” szónak más csengése volt. Nem jelentette az érzelmi élet ellenőrizetlen kitörését, melyet kontrollálatlan tettek követtek. (Manapság valami ilyesmit értünk alatta.) Hanem a fenti összefüggésben csak annyit jelentett, hogy az érzelmi életet is be kellene építeni a kapcsolatokba. Kentenich atyának a kötődésekről szóló tanításához lényegileg hozzátartozik, hogy a belső szabadság miatt mindig újra el kell engednünk és meg kell tanulnunk lemondani dolgokról, saját elképzelésekről és személyekről is. A témáról folytatott bizonyos beszélgetésekből tudom, hogy milyen könnyen félreértések csúszhatnak itt be.

Ezért most újra egy idézet a „Szentség a hétköznapokban” c. könyvből (125-126. o.):

„Az Üdvözítő a saját életében szemléletesen megmutatta ezt az isteni igénytelenséget, és ezáltal utat mutatott, hogy először bensőleg kell függetlenné válnunk a dolgoktól, hogy aztán az életben külsőleg is el tudjuk magunkat tőlük oldani. A dolgokhoz való hősies kötődés alatt ezért a teremtményekről való olyan lemondást értünk, mely tetszik Istennek. Ez által követjük az Isten-ember, a szegény, alázatos és megfeszített Üdvözítő példáját, vagyis a fogadalmak (evangéliumi tanácsok) szellemét, mely belső függetlenséget jelent a birtoklás, a vagyon, az elismerés, a tekintély és az érzéki élvezetek iránti rendetlen

ragaszkodástól. Ha hiteles ez a függetlenség, akkor ezt alkalomadtán külső tettekkel is bizonyítania kell.”

Pillantás alkotó lehetőségeinkre

Időt szakítunk magunknak és összeírjuk kapcsolatainkat, vagyis veszünk egy ív papírt, a közepére írjuk: „én”, és aztán felrajzoljuk magunk köré kapcsolataink aktuális hálóját: a legközelebb állókat, a közel állókat, az ismerősöket. Megtehetjük ezt életrajzunk történetiségét követve is: életünk egyes korszakaiban kik voltak azok, akikhez mértük magunkat, akik vonatkoztatási pontok voltak a számunkra? Néha megállapíthatjuk, hogy az értékekben megmutatkozó rokonság nagyobb közelséget tesz lehetővé, mint a vérrokonság.

Megvizsgáljuk az utolsó hónapot és megkérdezzük magunktól: Mint házaspár, mennyi időt ajándékoztunk egymásnak? Rendben van ez így? Vagy talán egyikünk nagyobb közelségre és kizárólagosságra vágyik? A munka és a gyerekek minden terhe mellett mi az, amire reális lehetőségünk van? Nem sajnáljuk magunktól az időt a hangosan kimondott, személyes imától. Milyen közös ténykedésnél alakul ki bennünk intenzív „*mi-érzés*”? Mi a stratégiánk a „sivatagi időkre”, amikor minden jóakarattal ellenére is egyikünk lelke olyan

száraz, hogy képtelen mély érzésekre? Mindig újra kitakarítjuk a naptárunkból az elburjánzott kötelezettségeket. Szükség esetén kilépünk néhány egyesületből vagy csökkentjük a lekötött időpontjaink számát. Megkérdezzük magunktól, ki igazán alapvetően fontos nekünk, akit az utóbbi időben mégis elhanyagoltunk? Mikor hívhatjuk fel, látogathatjuk meg vagy írhatunk neki egy levelet? Csak egy SMS nem elég. A kis ajándékok ébren tartják a barátságokat. A kötelező bonbonok és borosüvegek mellett van-e eredeti kis ajándékkészletünk, amelyhez spontán nyúlhatunk? Az akut szükséghelyzeteken kívül is tudunk-e vállalni ima-támogatást? Azaz egy hétig vagy egy hónapig imádkozni valakiért; vagy a hét egy meghatározott napján személyek egy meghatározott csoportjáért. A háziszentélyünkben kitesszük valaki fényképét, vagy egy névsort, amin aztán mindig újra végigmegyünk és az egyes személyeket a Szűzanya oltalmába ajánljuk. Bizonyos konkrét felajánlásokat teszünk a kegyelmi tőkébe bizonyos „anyaszomorítókért”. Bátrabbak leszünk abban is, hogy az alapvetően felajánlott segítséget és támogatást igénybe is vegyük. Az intenzív kapcsolat-hálónk minden öröme ellenére is nem fosztjuk meg magunkat olyan időktől, amikor egészen magunkban vagyunk, és kitartunk emellett.

Egy kérés

Kérem, gyűjtsék össze megfigyeléseiket és kísérletezzenek a családjukban! Ez a család minden tagjának jót tesz. Továbbá a jó tapasztalatokat másoknak is továbbadhatják. Az első keresztényekről hírlik, hogy mindenüket megosztották egymással. Tetőről, ételről, ruháról a legtöbbünk tud maga gondoskodni. A pluralista társadalomban azonban gyakran hiányzik a tájékozódási lehetőség; hiányzanak a praktikus tapasztalatok arra, hogyan lehetséges ma hosszútávon az (ön)nevelés. Tájékozódás és ösztönzés: a felebaráti szeretet e formái formálják családjainkat.

Tartalom

ELŐSZÓ.....	5
A NAGYOK CSODÁLATA:	
Növekedés-ösztönzés vagy fájdalomcsillapító	7
Pillantás az életbe	7
Pillantás a Bibliába	8
Pillantás önmagunkra	10
Pillantás Schönstatt alapítójára.....	11
Pillantás alkotó lehetőségeinkre	12
Egy kérés	13
CIVILKURÁZSI.....	15
Pillantás az életbe	15
Pillantás a Bibliába	16
Pillantás magunkra	17
Pillantás Schönstatt alapítójára.....	18
Pillantás alkotó lehetőségeinkre	20
Egy kérés	22

A LELKI NÖVEKEDÉS HELYE:	
A CSALÁD.....	23
Pillantás a korba	23
Pillantás a Bibliába.....	25
Pillantás Schönstatt alapítójára	28
Pillantás alkotó lehetőségeinkre.....	30
Egy kérés.....	32
KAPCSOLAT-GAZDAGSÁG.....	33
Pillantás az életbe.....	33
Pillantás a Bibliába.....	35
Pillantás önmagunkra.....	38
Pillantás Schönstatt alapítójára	40
Pillantás alkotó lehetőségeinkre.....	43
Egy kérés.....	45

ISBN 963 86371 5 3

9 789638 637154